

Qapının ağzında duran qız lap pəsdən, qısıq səslə deyir:

- Bir dəfə vaxtında gəlmişdi, onda da belə...

Elə bil, dünyanın ağırlığı zalım qızının çiyinlərinə çöküb, fağır-fağır yenə nə isə danışır, danışır deyəndə, hüduləyib tökür, gözləri hər kəlməbaşı üzümə zillənir, deyərsən, məndən utanır, Səttar Nisgilin ölümünə görə özünü günahkar bilir.

- Hər dəfə gecikərdi e, vallah, bilirsəniz axı...

- Həə...

- Bir də gördük, hay düşdü ki, pilləkənlərdə kimsə yığılıb. Özümü tez çölə atdım, bir dəstə adam yığışmışdı, yerdən qaldıranda, dedilər, belə... gecdi...

Səttar əminin cənəzəsinə uzaqdan, lap uzaqdan uzun-uzun baxıb darıxdım, darıxa bildiyim qəddər. Qız indi danışmırdı, mal-məlul üzümə baxır, yenə nəşə üzrəxahlıq etmək istəyirdi. Başımı torpədi ona razılıq etdim. Ayaqlarımı arxamca sürüyə-sürüyə özümü dekabr çiskininə vurub, canı od arzulayan bir siqaret yandırdım. İndi Səttar Nisgil olsaydı, ərklə deyəcəkdiki ki, a gədə, o zəhrimardan birini də mənə ver, görüm, əmi qurban!

Bircə o "əmi qurban"dan sarı elə bu daqiqə özümü bu tünlüyə vurub Nisgilin yaxasından tutaram ki, "a kişi, hey, artistlik eləmə, dur o çantadakı başı xamırımı götür, gedək işimizin dalınca". Mən onun yaxasından tutum ha, durmasa, heç kişi deyiləm, öz payıma.

...Görürəm, qız qapının dalından arxamca boylanır, yanaqları nəmdə. Elə bilir, Səttar yenə qapıda görünüb, məzlum-məzlum deyəcək:

- Ay qızım, qadan alım, bir az gecikmişəm də, burax keçim. Yazı verməliyəm e, başına dönüm, yazı. Gecikdirsəm, üzüm yenə danlanacaq, mən də qoca kişiyəm də, utandığımından gedib bir tərəfdə uşaq kimi... həə, keçim, nə deyirsən? Eşit mənə, bala canı, mən də sənənin əmin, axırıncıdır, olmayacaq hey, olmayacaq...

- Dayı, vallah, olmaz, qapılar bağlanıb, səs-küy salsanız, mənə nə deyərlər?! Hə, nə deyərlər, dayı?! Keçən dəfə bir söz demədim, sakitlik idi, sən də, mənə başa düş!

Üzümə təbəssüm birdəncə peyda oluram. Səttar Nisgil mərhəmət uman baxışlarını üzümə zilləyir. Qız qapının ağzından çəkilib, kürəyimdə əzgin səsinə hiss edirəm: nəşə deyir, içəri sakit girin-filan, səs-küy qopmasın.

Qalstukunu yenə kəmərinin üstünə düşüb Səttar əminin. Nimsəş pencəyi əynində, bozarmış ayaqqabıları ayağında. Pencəyinin qolu da ki, heç, az qala barmaqlarının ucuna çatsın. Şalvar həminəki qara şalvardır, torbalanıb tökülür. Üzündəki qırıqları bir az dərinləşib, tez-tez bığlarını çeynəyir. Ustufca içəri giririk, yerimizi tutanda Səttar kişi qulağıma əyilib əvvəl mənə dua eləyir, alqış deyir, sonra səsinə bir az da qısır:

- Görərsən, bu tədbirin xəbərini, nə bilim, açıqlamalarını-zadı birinci mən verəcəm.

- Mən də kömək edərəm, Səttar əmi.

- Orxan...

- ...

- Ay Orxan, Orxan...

- Nədi, Səttar əmi?!

- Baxarsan, sənə söz deyirəm ha, gü-

lüb eləmə, sabah mənə çağırıb deyəcəklər ki, Səttar kişi, day yaşın keçib, ora-bura qaçan vaxtın deyil, səni redaktor qoyuruq.

- Olar, Səttar əmi, olar.

- Əmi sənə qurban olsun, ay Orxan.

İkimiz də müxbirik. O qoca, mən sü-tül! Bir də görürəm, əyilə-əyilə girir içəri, səsinə qısıb camaatdan soruşur ki, ay qızım, qadan alım, əvvəl kim danışdı, nə dedi?! Telekanalların hüştürüm qızları üz göstərməyəndə yetim-yetim ora-bura boylanır, gözü mənə axtarır.

* * *

Onu iki ilə yaxındır tanıyıram. Hansı-

Səttar Nisgil

Hekayə

Caidd Zeynalli

sa mənasız tədbir idi, ortalıq da yaman tünlük. Görürəm, bir kişi tövşərək qabağına çıxandan nəşə soruşur, bərk narahatdır. Sonra nəşə olur, kişi eynəyini gözüne taxıb, əlinə keçən kağızdan sevincək nəşə oxuyur, kənara çəkilib kiməsə zəng vurur, üyüdü-b-tökür. Səhəri məlum olur, ciddi bir xəbəri bəzəyib ona çatdırıblar, yazı çıxandan sonra qırğın-qiyamət qopub. Həmin gün Səttar kişini işdən çıxarmaq istəyirmişlər, yalvar-yaxar, müdiri birtəhər yola gətirib. Sonra Səttar əmi hamıya incik-inamsız yanaşdı. Ta mənə taniyana qədər...

- Əmi canı, həmin gün elə bil, ölüb-dirildim. Müdir ağzına gələni dedi, əsdi-kükürədi, aləmi vurdu bir-birinə. Tfu, işin tərsdiyinnən, həmin günün səhəri qoca aktyorlardan birini maşın vurdu, bilirsən də, kimi deyirəm, hə, ay sağ ol, lap axırda xəbər tutub yazan mən oldum. Bunun da dəm-dəsgahı ayrı.

Hə, əsas məsələni demək tamam hüsumdan çıxıb. Səttar Nisgil bizim urvatlı yazıçılardan birinin uşaqlıq dostudur, məktəb illəri, gənclik macəraları bir yerdə keçib, anaları bacılıq olublar. Sonra doğmaca dostunun başının dəstəsi yekələndimi, məclislərdə ona yer olmayıb, elə o qəzet sənənin, bu jurnal mənim, başımı girriyib. Senninin bu çağında yazıçı dostu müdirinə onu tapşırıb. Ki, əti mənim, sümüyü sizin, birtəhər yola verin. O səbəbdən müdir əfəndi Nisgil əmini işdən çıxara bilmir.

...Sonrasını mənim gözümün qabağında oldu. Səttar qoluma girib ustufca dedi: - Orxan, bura bax, gör nə var?!

Baxıram. Çantadan başı xamırını tutaraq butulkasının "qulağı" görünür. Nisgil bic-bic göz basır: yəni axşam bunu gilləyə. Mən özümü utancaqlığa vururam, guya ağsaqqal, böyük-küçük filan. Nisgilin belə şey qulağına girməz, əlinə başı xamırını düşdüsə, curunu mütləq tapmalıdır. Nə cavan, nə qoca, əsas odu, gözü-nə-könlünə yatan adam olsun! O gün içib əməlli-başlı kefləndik, Nisgil şeirlərindən döşədi, mən təriflədim. İşə təzə başlayan da mədəniyyət xəbərçilərini də Səttar Nisgil imzası ilə yazmaq istəyib. Redaktor yanına çağıraraq ki, ay kişi, bizim kədərli işimiz yoxdur, nisgilini özünə saxla. Yəni, ay evi tikilənin oğlu, xəbərə soyadını yaz,

ad-familin necədirsə, heylə!

- Sənə gülməli gəlir, amma mənim ayrı məqsədim yox idi ha, dədəmin goru. İstəyirdim, xəbərləri də "Nisgil"lə yazım, imzam lap çox tanınmış, şeirlərimi harda görsələr, oxusunlar.

Sonra Səttar əmi beş il əvvəl itirdiyi arvadından danışdı, kövrəldi. Ofisiyanti yanına çağıraraq dedi, oynamaq istəyirəm, qadan alım, arvadım yadıma düşüb, oynayıb dərddə üstümdən atmaq istəyirəm. Mən kafenin sahibinə dil tökdüm, bir az artıq pul boyun oldum, maqnitafona səs verdi, Səttar kişi içib qol götürdü, doyunca oynadı, doyunca oynayıb, içdi, nə içdi.

- O gün müdir mənə deyir, redaktor

olmaq üçün əvvəl xəbəri tez yazmaq istəyirəm ki, yalançının atasına lənət! Ağsaqqal kişiyəm, gündə adamı dörd tədbirə göndərərlər?!

Həmin gecə Nisgili kafedən birtəhər dartıb çıxardım, Neft Akademiyasının yanından keçəndə məndən ayrılıb işıqforda dayanan maşınlardan birinin üstünə cumdu. Lap yaxşı tanıdım: sürücünün yanında qoca rejissorlardan biri oturmuşdu. Nisgil, evin tikilsin, yaxınlaşıb rejissorla nə desə yaxşıdır: bağışlayın, olar ki, siz burda, elə mənim ayağımın altında uzanıb öləsiniz, xəbərini birinci mən yazım?!

* * *

Keçən həftə möhkəm xəstələnmişdi. Zəng vurdum, səsimi eşidən kimi kövrəldi, nə kövrəldi. Elə zəng vurmuşkən, dedi, əlüstü iki təzə şerimi sənə oxuyum. İkisinə boyun oldu, dördünü guppuldatdı, köhnə vaxtlardan, cavanlığında sovet qəzetlərində müxbirlik etməyindən danışdı. Ürəyi soyumayıb mənə evə çağırdı, üst-üstə qalaqlanan şeir dəftərlərini fəxrlə göstərdi, külliyyatının çap arzusundan dəm vurdu.

- Sən, - dedi, - Səttar əmini zəif adam bilirsən?!

- Niyə elə deyirsən ki?

- Şeir oxuyanda, görürəm, bezirsən, qulaq asmaq istəmirsən.

- Yox, Səttar əmi, vallah, yox.

- Heç olmasa, sən belə eləmə.

- ...

- Mən neçə gündü bilirsən nə işlə məşğulam?

- Nə?

- Nə qədər ölməli yazıçı, rəssam, bəs-

təkar, nə bilim, rejissor var, hamısının xəbərini yazmışam, hazırdır. O zəhrimardan adı nədi, hə, flaşkartdı, nə zibildi, ondan almışam, cibimdə gəzdirirəm. Adını da qoymuşam, ölüm qovluğu.

Üzümə lənət, sonra mən gülürəm, o acıqlanır. Bilmirəm, niyə gülürəm, hansı günümə dişlərimi ağardıram. Nisgil qəddini dikəldib mənə qabaq-qənşər dayanır, əvvəl nəşə demək istəyir, sonra mətbəxə keçib çaynikə dəm atır.

- Səttar əmi, külliyyatını nə vaxt çap eləmək istəyirsən?! - Dərdim odu ki, ortalağa yüngüllük düşsün.

- Kim çap edəcək ee, bilirəm, heç kim yaxın durmayacaq.

- Gəl, bir şey fikirləşək də...

- Mənə bu günə qoyan istedadsızlığımıdır. - Nisgilin sözü alınma güllə kimi deyir. - Noldu, Allah bir az da o zəhrimardan mənə verərdi də!

Səttar əmi içini çəka-çəka, əli əsə-əsə mənə çay süzürdü...

* * *

O gün bir ayrı gündü, ayrı gün. Dekabr küləyi, bir-birinə dartınan ağaclar, göy üzünün zəhər-zəqqun qaş-qabağı; yol qırağındakı tikilidə haray-həşir salan fəhlələrin baş aparıcı küyü, özünü daşa-divara çırpın o balaca uşağın çığırtısı... Əvvəl selləmə yağış tökdü, səhərin hər tini-dalanı qüsullandı, oldu anadangəlmə pak; sonra günəş üzünü göstərdi, adamlar göy-qurşağının tamaşasına dayandı.

Metrodan çıxıb üzə aşağı yorturam. Əynim nazikdi, başım açıq, əlimi cibimə dürtüb ürəyimdə o fəhlələri söyürəm, uşağı tutub babat çığnayaram. Bahoo, hələ bu Leyli-Məcnuna bax, durub, arsız-arsız göyqurşağına gülüməyirlər.

Səttar əmiyə zəng vururam ki, görüm hardadır, gələcəkmi?!

- Bu daqiqə çatıram, qadan alım. Sən ordasan?

- Hələ yox...

- Gec gələrsən?

- Bir az çəkər...

İçimdə Nisgil sarıdan qəribə nigaranlıq var. Lap düzü, kişidən yana əməllicə darıxmışam; gördümmü, boynunu qucaqlayıb öpəcəm, əmi-bala bir-birimizə qısılib duracağıq. Bilirəm, sonra bığları güləcək ki, sözümlə sözdü ha, axşam bu şüşənin dibinə daş atarıq, olar anadangəlmə tər-təmiz. Özü də keçən səfər nə desə yaxşıdır: birincini elə ayaq üstə, Füzulinin heykəlini nişan verir, hə, bu ağsaqqalın şərafinə gilləyərik, qoy sənətkarın urfu şad olsun.

Pilləkənləri qalxanda ürəyimə damır ki, nəşə peşmançılıq olub. Yuxarıda bir dəstə adam yığışib, hay-həşirə ora-bura qaçır. "Səttara heç nə olmasın, Allah" - adamları yarib özümü içəri təpirəm.

Təpənəyə nə verirlər ki...

* * *

Çantasından başı xamırından savayı, şeir dəftərləri, bir də flaşkart çıxmışdı. Kartı mən götürdüm, dəfnə gedəndə özümü internet klubə verib, Nisgilin "ölüm qovluğu"nu tapdım. Lap başda özü haqqında yazdığı xəbər idi: "İstedadlı şair, görkəmli jurnalist Səttar Nisgil dünyasını dəyişib".